

Kuidas on tagatud isikuandmete kaitse?

Andmed on kaitstud igal sammul. Kõigi Schengeni riikide SIS II süsteemi kasutavad asutused kontrollivad süsteemi sisestatavate andmete kvaliteeti. Lisaks on nii eu-LISA kui ka Euroopa Komisjon võtnud kõik meetmed, mis on vajalikud SIS II andmete füüsiliseks kaitsmiseks.

Igaühel on õigus saada teavet oma andmete kohta, mida hoitakse SIS II süsteemis, ja iga isik võib nõuda teda puudutavate ebatäpsete andmete parandamist või ebaseaduslikult salvestatud andmete kustutamist. Seda protsessi juhivad määratud siseriiklik asutus, kelle kaudu peavad liikuma kõik päringud.

Teise põlvkonna Schengeni infosüsteemis ei hoita tundliku teavet (nt andmed isiku rassilise või etnilise päritolu, poliitiliste, religioossete või filosoofiliste veendumuste, ametiühingute liikmelisuse, tervise või seksuaalsuse kohta).

Lisaks teostavad isikuandmete kaitse üle järelevalvet nii riikide ametiasutused kui ka Euroopa andmekaitseinspektor.

Mõningaid fakte

- Teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi kasutab 28 riiki
- 2013. aasta lõpuks sisaldas SIS II üle 50 000 000 hoia-tusteate
- Tunni aja jooksul luuakse, uuendatakse või kustutatakse keskmiselt 4000 sissekannet
- Leiti ligi 87 000 kokkulangevust välismaiste hoia-tusteadetega (2013)

eu-LISA: turvalise ja vaba liikumise toetaja

eu-LISA on Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks. Amet haldab IT-süsteeme, mis võimaldavad muuta inimeste vaba ja turvalise liikumise Euroopa Liidus käegakatsutavaks tegelikkuseks.

Peale SIS II, mis on Euroopa suurim julgeoleku- ja õiguskaitseasutuste koostööd võimaldav infosüsteem, on ameti ööpäevaringse operatiivjuhtimise all ka järgmised süsteemid:

- **viisainfosüsteem (VIS)** – süsteem, mille kaudu Schengeni riigid saavad vahetada Schengeni alale sisenevate või seda läbivate isikute viisaandmeid, ning
- **Eurodac** – Euroopa Liidu keskandmebaas varjupaigataotlejate digitaliseeritud sõrmejälgede kogumiseks ja töötlemiseks.

eu-LISA esindused asuvad Tallinnas (Eesti) ja Strasbourgis (Prantsusmaa).

Lisateave

Veebileht: www.eulisa.europa.eu

Käesolev dokument on üksnes informatiivne. eu-LISA ei vastuta selle sisu eest.

Väljaannete talitus

ISBN: 978-92-95203-35-8
doi:10.2857/43670

EL-02-14-895-ET-C

SIS II

Teise põlvkonna Schengeni infosüsteem

eu-LISA: abiks Schengeni ala turvalisuse ja julgeoleku tagamisel

© Fotolia

Mis on SIS II?

SIS II ehk Schengeni infosüsteem on suuremahuline IT-süsteem, mis teeb võimalikuks Euroopa julgeoleku-, piirikontrolli- ja õiguskaitseasutuste koostöö.

Kuna Schengeni alal puudub sisepiirikontroll, saavad inimesed Euroopa südames vabalt liikuda. Schengeni ala hõlmab kõiki Euroopa Liidu liikmesriike, välja arvatud Ühendkuningriiki, Iirimaa, Rumeenia, Bulgaaria, Küpros ja Horvaatia. Samuti kuuluvad alla koosseisu sellised Euroopa Liitu mittekuuluvad riigid nagu Island, Norra, Šveits ja Liechtenstein.

Teise põlvkonna Schengeni infosüsteemile pääsevad ligi kõik Schengeni ala riigid ning lisaks ka Bulgaaria ja Rumeenia.

SIS II aitab piiriüleste kuritegude uurimisega tegelevatel riiklikel ametiasutustel jagada teavet ja teha koostööd teiste ELi liikmesriikide ametiasutustega, et oleks tagatud kodanike turvalisus ja riiklik julgeolek.

Tööpõhimõte

Süsteemi tööpõhimõte on lihtne. Ühe riigi asutus võib süsteemi edastada hoiatusteate, mis sisaldab otsitava isiku või vara kirjeldust. Oma töökohas süsteemi kasutavad ametnikud leiavad sealt järgmist teavet:

- 1) millise olukorraga on tegemist (nt vahistamine väljajandmise eesmärgil või teadmata kadunud kaitsetu isik);
- 2) kuidas tegutseda (nt kas isik vahistada või võtta asjakohased meetmed isiku kaitseks);
- 3) kelle poole pöörduda abi saamiseks.

eu-LISA tegevus

eu-LISA on Euroopa amet, mis haldab vabadel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahulisi IT-süsteeme. Ameti käsutuses oleva tehnilise ja operatiivjuhtimise ala se oskusteabe abil tagatakse Euroopa ning kolmandate riikide kodanike vabadus Euroopa Liidus elukohta valida, töötada ja reisida.

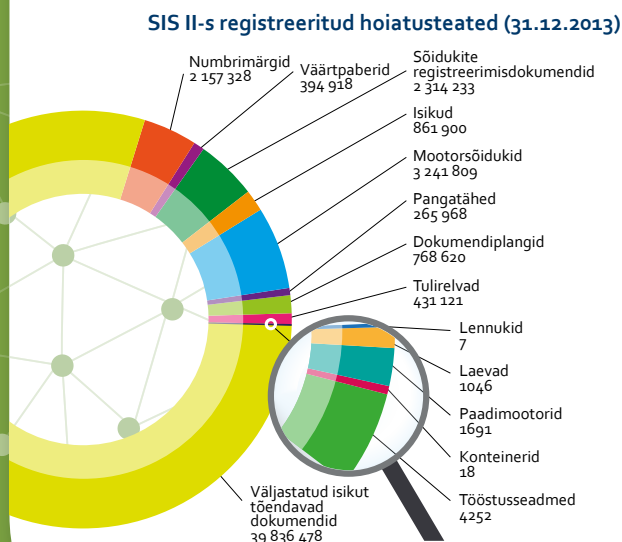
Amet haldab Schengeni infosüsteemi ja tagab selle ööpäevaringse kättesaadavuse, et riikide ametiasutustel oleks võimalik pidevalt teavet vahetada. 2013. aastal registreeriti seoses välismaiste hoiatusteadetega ligi 87 000 kokkulangevust – selline oli SIS II abil leitud tagaotsitavate isikute ja esemete arv.

eu-LISA ülesanne on hallata julgeolekumeetmeid, pakkuda süsteemide kasutamise seotud tehnilist koolitust, koguda statistikat ja koostada aruandeid ning jälgida asjakohaseid teadusuuringuid.

SIS II lisaväärtus

Võrreldes selle eelkäija, SIS1-ga, on teise põlvkonna Schengeni infosüsteemist saadav kasu veelgi suurem.

- Reisijate suurem turvalisus tänu hõlpsamale andmeedastusele politsei, piirivalve ja muude riigiasutuste vahel
- Suurem läbipaistvus tänu süsteemi kasutamise kohta avaldatud statistikale
- Üksikisiku õiguste tugevam kaitse tänu paremale andmeturbele ja -kvaliteedile ning asjakohastele juurdepääsunõuetele ja hoiatusteadete säilitamisele

Allikas: SIS II – 2013. aasta statistika, eu-LISA, 2014

Kes võivad SIS II kasutada?

- Õiguskaitseasutused, näiteks politsei
- Riiklikud piirikontrolliasutused
- Tolliasutused
- Õigusasutused, viisade väljastamise ja sõidukite registreerimisega tegelevad asutused
- Euroopa asutused Europol ja Eurojust (pääsevad ligi ainult oma tööga seotud andmetele, mis on kättesaadavad ainult volitatud töötajatele)

Mis teavet süsteemis hoitakse?

Kui otsingu tulemus on positiivne, saavad riikide ametiasutused SIS II-st teavet isikute kohta, kes võivad olla seotud raskete kuritegudega, kellel puudub õigus Euroopa Liitu siseneda või seal viibida või kelle identiteeti on väärkasutatud. Samuti sisaldab süsteem andmeid kadunud isikute, eelkõige laste kohta, ning teavet kaotatud või varastatud vara, näiteks pangatähtede, mootorsõidukite, lennukite, laevade, tulirelvade ja isikut tõendavate dokumentide kohta.

SIS II kasutamine praktikas

Anne'i auto varastati tema töökoha ukse eest Brüsselis (Belgia). Politsei pidas selle auto Tšehhi Vabariigis kiiruseületamise pärast kinni. Auto andmete kontrollimisel kasutasid politseinikud rutiinses korras ka SIS II süsteemi. Kuna Belgia politsei oli edastanud auto varguse kohta hoiatusteate, said sellest teada ka Tšehhi politseinikud, kes auto konfiskeerisid ja Anne'i kätte tagasi toimetasid.